

د پښتونخوا په پاڪه خاوره د وینو کښت

د پښتونخوا په خاوره چې په تېرو دوه میاشتو کې ترهه گرو او یرغل گرو د وینو او اور کوم باران وروله دے د هغې د غندنې ټکي زمونږه څه چې د دنیا یوه ژبه هم نه لري - خصوصاً د پښتونخوا سر ښار پېښور کې چې د اکتوبر میاشت کومې المیې زېږولې دي په هغو المیو هره سترگه نم ناکه ده - دا خبره د څه بحث غوښتنه نه کوي چې د معصومو بې خطا بې گناه خلقو د ژوند او مرگ په سر د خپلو ناولیو مقاصدو ترسره کولو شېطاني جذبه لرونکي د یوې مهذبې نظریې سره هم تړون نه لري - په خپل روزگار کې مصروف خلق وژل کومه جنگي یا سیاسي نظریه ده؟ د دې تشریح هغو خلقو هیڅ کله هم نه ده کړې چې د انسان ژوند ترورل ورته مبارزه ښکاري - دا یوه ډېره لویه بد قسمتي ده چې هغه خلق چې اوس د تښتې په حال کې دي د خپل بېلات بدل د عام اولس نه اخلي - هم دا وجه ده چې په عمومي توگه هم تشدد خوښو خپله لږه ډېره مرسته وبائله او نن دا عناصر یو داسې ذهني حال ته رسېدلي دي چې په دې خبره نه رسې چې څنگه د بېلات دغه غم په څه بریالیتوب بدل کړي خو دا خبره دې یاده وي چې مړانه د جنگ میدان کې معلومېږي او د مېړنو زور هم په میدان ښکاري دا دوي چې څه کوي داسې کارونو ته پښتانه سپک نظر کوي او ورته بې پښتو کار وائي.

دې کې هېڅ شک نشته چې دغه چاودنو په سوونو کورونو کې خلق غمژن کړه خو دا خبره هم بېخي سمه ده چې دغه چاودنو د ناولیو ارادو لرونکیو د ټول ټال بېلات او د کلهمې خاتمې لاره هم هواره کړه - وزیرستان کې د فوځ حتمي عملیاتو فېصله کړه د ټاکلې شوې مودې نه مخکې وشوه نو وجه ئې هم دا وه چې تشدد گرو د اولس په ضد د کارروایانو سلسله دومره تېزه کړه چې حکومتي او عسکري مشرتابه ئې په دې غور مجبور کړه چې اوس به هغوي د خپلو ترجیحاتو فهرست بیا له سره جوړوي او دغه جنگ به اوس خامخا سر ته رسوي او دا اړېشن ضروري ځکه هم وه چې په تشدد گرو هر قسمه اتمام حجت شوه وه - که خبرې اترې وې هغه هم بې نتیجه وې او که لوظنامې وې هغه هم د عملي کېدو مرحلې ته د رسېدو نه مخکې ماتې شوې - حالانکې تشدد کونکیو سره د مذاکراتو په وجه د پښتونخوا په صوبائي حکومت ټکونه هم شوي وو د انتھاپسندی په یوه بله پوله ولاړ روشن خیالو خو د عوامي نېشنل پارټي لخوا د زړه له اخلاصه پورته شوي دغه گام ته دومره د شک په نظر وکتل او داسې پروپیگنډه وشوه چې بې انصافي ترې صفا مترشح وه خو بیا هم د پښتنو مشرانو د ستر باچا خان (۱) د عمل او د فلسفې په رڼا کې د اتمام حجت له پاره دا ضروري وگڼل چې په امن او صلح دا مسئلې هوارې شي خو نتیجه ئې څه راونه خته - هغه وخت اگر که اندېښنې داسې څرگندې شوې وې چې د مذاکراتو او د خبرو اترو د لارې دې مسئلې ته کتل سم نه دي خو بیا هم د جرگو او مرکو روایت او سنت ژوند و ساتل شو خو اندېښنې رښتینې وې بیا هم د پښتو مشرانو او د لوتې باچا خان (۲) منونکیو دا ثابت کړه چې هغوي نن د تشدد د دور کې هم د تشدد علاج امن گڼي او دې خبرې بیا د امن راوستو هغه کوششونو له اخلاقي او سماجي جواز هم ورکړو چې وفاقي حکومت د فوځ په ذریعه وکړه او بیا د پښتونخوا د صوبائي حکومت په تائید د دا ټولې هڅې کامیابې هم شوې.

اوس حالات داسې جوړ کړي شو چې دغه جنگ تشدد خوښو د عام اولس غولي له راوړو - دلته دا خبره کول اهم دي چې اکثر دغه المیې د پالیسیو نتیجه گڼلې شي حالانکه داسې نه ده - دا یرغلونه چې په عام اولس کېږي هغه د

پالیسیو نه بلکې د انتظاماتو کمزوري وي. دا امتیاز او افتخار صرف د پښتنو په برخه دے چې د دوي قیادت په جاري داسې خبرې مني. نورو ځایونو کښې چې داسې خونړۍ پېښې وشي نو الزامونه ئې په یو بل تپلو سلسلې شروع شي خو د پښتنو ملي مشر اسفندیارولي خان ډېرو صفا ټکو کښې دا خبره هغه وخت کړې وه چې کله په پېښور کښې په پرل کانتی نینتل هوټل حمله وشوه. د جیو ټیلی وژن سره د مرکې په وخت هغوي ووئېل چې مونږ د دې خبرې اعتراف کوو چې دا حمله درحقیقت د انتظامي غفلت نتیجه ده. د پروگرام کوربه حامد میر دوي نه بیا وپوښتل او اسفندیار خان هم دا ځواب ورکړو چې د ډرکو نه باوجود که داسې کار کېږي نو هغه هم په غفلت کښې راځي هم داسې زمونږ د صوبې د اطلاعاتو وزیر محترم میا افتخارحسین هم دا خبره یو بل انداز کښې هم په دې شدت کړې ده. دوي وئیلی وو چې که یوه چاودنه خودگش هم کېږي نو هغه د خپل نوعیت له وجې فرائضو نه د فراغت یا بریت جواز نه پیدا کوي.

مونږ په دې خبره د اطمینان اظهار کوو چې د صوبې واکمنو ته د دغه فرائضو احساس دے خو دا خبره هم کول غواړو چې انتظاماتو کښې نور هم د بهتری راوستو ډېر ځائ دے. یو خو دا ډېره زیاته ضروري ده چې د صوبې د سلامتیا ذمه وار ادارو کښې دې اصلاحات وشي. دا خبره یاد ساتل پکار ده چې پښتونخوا د خپل موقعیت په وجه او د تشدد گرو د سرگرمو په وجه زیاتو خطراتو سره مخ دے ځکه دلته د یو داسې سیکيورتي انفراسټرکچر ضرورت دے چې هغه نورو صوبو له یو مثال وگرځي. مونږ د تشدد خلاف د جنگ مېدان په ځله کښې پراته یو داسې گامونه پورته کول اهم دي چې د عام وگړي ژوند محفوظ شي. د پولیس استعداد سپړا کولو او نفري زیاتولو سره سره په لوئې کچ تبدیلې. هم ضروري دي. د دومره لویو پېښو نه وروستو د شپې وخت کښې هم په ټولو لویو لارو د پولیس موجودگي پکار ده او یو داسې نظام پکار دے چې مشکوک گاډي او خلق بغیر د ټولو نه ښارونو ته دننه پرې نه ښودے شي. دغه رنگ هغه ملکونه چې د تشدد خلاف د عالمي جنگ خبره کوي هغوي سره د وفاق په واسطه خبره کول غواړي او دوي نه د سلامتیا تکنیکي فني او مالي کومک اخستل غواړي، دغه جنگ چې مونږ ورسره مخ یو، مونږ ډېر په بې سرو سامانۍ کښې وکړو. د دې خبرې اوس اعتراف چې باید په عالمي سطح وشي. عالمي ورورولي دې باید دا ومني چې پښتونخوا د عالمي امن ټینګولو له پاره کومې قربانۍ ورکړې دي هغه عدیم المثال ده یو طرف ته که مونږ د زرگونو په شمېر له سره تېر شو نو بله خوا د لکونو په شمېر مونږ له کورونو راوتو. او داسې ژوند مو تېر کړو چې د تېرېدو نه وه. ځکه د دغه قربانیو احساس ډېر ضروري دے.

په دغه موقعه مونږ د پښتونخوا حکومت ته دا مسئله هم مخې ته ږدو چې د چاودنو نتیجه کښې متاثرینو له پاره چې د کومو معاوضو اعلان کېږي هغه معاوضې دې په فوري طور ورکولې شي. المیې د پاسه المیې به دا وي که چېرې د مړو شویو او زخمیانو لواحقین د اعلان شوې معاوضې له پاره خوارېږي. پکار دا ده چې دغه سلسله کښې دې یوه خصوصي شعبه په سرکاري سطح پرانستې شي چې هغه شعبه یا محکمه دې د متاثرینو د خیال امداد د چارو ذمه واري د قومي جذبې سره سم سر ته ورسوي. داسې محکمې په ټولو جنگ ځپلیو ملکونو کښې وي چرته چې د هغوي کار د جنگ د متاثرینو بحالي وي.

مونږ دا خبره یو وار بیا کول غواړو چې کومه وینه د تشدد مبلغینو تویه کړې ده هغه به هم داسې نه توتېږي، دا خلق چې کوم جنگ کښې شهیدان شوي دي هغه جنگ به اوس په هر حال او هر قیمت گتېل غواړي او که خبر وي گټه به د اولس په هر حال وي ځکه چې دا د قوم د بقا جنگ دے. مونږ خپل قومي ژوند د یو څو ترهه گرو او تشدد خوښو په قبضه کښې د راتللو د هر کوشش مزاحمت کولو ته چمتو یو. دا وخت دے چې مونږ را یو ځائ شو او که په یو مرکز راغونډ نه شو نو ډېر لوئې نقصان به وکړو!!